

Isten és az éjszaka

Lekció: ApCsel. 16.16-34

Textus: Zsolt. 6.6-8; 77.2-10; 119.55, 62; 16.7; 17.3; 42.9; 127.2; Zsolt. 4.5-9

2015. január 11.

A felolvasott zsoltárimádságokban a közös, hogy mindegyik témája az, mi történik a zsoltáros, azaz az imádkozó ember és Isten között éjszaka. A zsoltáros nem tanít, hanem imádkozik, mi ma az ő tapasztalata és imádsága alapján szeretnénk tanulni a *mi imádságunkra, Istennel való kapcsolatunkra nézve*. (Meggyőződésem, hogy a zsoltárokat egyben kell látnunk, olvasnunk, imádkoznunk - most legyen ez egy *különleges alkalom* azzal, hogy egy témához kapcsolódó vallomásokat gyűjtöttem össze több zsoltárból.)

Miért érdekes az éjszaka? Legalább három dolgot érdemes meggondolnunk. Az első, hogy az éjszaka számunkra a dolgok nem-kontrollálásának ideje. Talán akkor, amikor kevésbé mi irányítjuk vagy tartjuk kézben a dolgokat (pl. az alvás idején, de nem kizárólag csak akkor), Istennek más lehetőségei is vannak elérni hozzánk. A másik gondolat, hogy az éjszaka - nem a normális mindennapok, hanem a különösen nehéz vagy éppen örömteli napok idején - a felerősödő érzelmek ideje. Sok minden, ami napközbeni rohanásban a háttérbe szorul, éjjel megjelenik. Akár a bánat, akár az öröm - még az sem ritka, hogy nem hagynak aludni. Végül, az éjszaka a csend, a nyugalom ideje is. Előtérbe kerülhet, ami igazán foglalkoztat.

Mindez tehát több oldalról közelítve is aktuális. Még akkor is, ha a legtöbbszörnek élete nagyobb részében az éjszaka nem az ébrenlét, hanem az alvás ideje - és ez így van jól. Ezzel együtt ki ne ismerné azt, amikor nem tud elaludni, csak forgolódik... Ki ne ismerné azt, amikor felébred, az éjszaka közepén, vagy hajnalban, éber, nem álmos, de még nincs itt az ideje a felkelésnek. Mi történik éjszaka Isten és az imádkozó ember között? Három gondolat köré csoportosítva vizsgáljuk meg a felolvasott igéket: *1. Isten hiánya az éjszakában - a szomorúság és bánat ideje; 2. Isten jelenléte az éjszakában - a meditálás ideje; 3. Isten munkája az éjszakában - a békesség ideje*

Isten hiánya az éjszakában (a szomorúság és bánat ideje)

(Dolgunk van Istennel az éjszakában, amikor nem tapasztaljuk őt)

Számos zsoltár kiált Istenhez úgy a nyomorúságban, sötétségben, hogy a zsoltáros alapérzése az, hogy nem tapasztalja, nem látja, nem találja Istent. Ez az éjszaka gyakran a fizikai értelemben vett éjjel, de legalább annyira sötét lelki értelemben is. A 6. zsoltár, amiből olvastunk, egy olyan ember kiáltását adja elénk, aki ébren van éjszaka, mert nem tud aludni: *"Belefáradtam a sóhajtozásba. Egész éjjel könnyekkel áztatom ágyamat, könnyeimel öntözöm fekvőhelyemet."* Kiderül, hogy testét betegség gyötri, lelke fájdalommal teli, és Istentől elszakítva érzi magát. Az ehhez hasonló ún. panasz zsoltárokból számos alkalommal olvassunk a gyűlölködő ellenségekről is. A végső kérdés az imádkozó ember számára, ami mindenképpen megjelenik, amikor éjjel a bánat miatt nem tud aludni, az Isten-kérdés. Figyeljünk a 77. zsoltár szavaira ebből a szempontból:

*Hangosan kiáltok Istenhez, Istenhez kiáltok, hogy figyeljen rám.
Nyomorúságom idején az Úrhoz folyamodom, kezem éjjel is kitárom feléje
lankadatlanul, de lelkem nem tud megvigasztalódni.
Istenre gondolok, és csak sóhajtozom, róla elmélkedem, és elcsügged a lelkem.
(Szela.)
Szemeimet nyitva tartod, szótlanul hánykolódom.
Gondolkozom a régi napokon, a hajdani esztendőkön.
Eszembe jutnak énekeim éjjelente, szívemben elmélkedem, és ezt kutatja lelkem:
Vajon végleg eltaszít az Úr, és nem tart tovább jóakarata?
Végképp elfogyott szeretete, érvénytelen lett ígérete nemzedékről nemzedékre?
Elfelejtette kegyelmét az Isten, vagy elnyomta irgalmát a harag? (Szela.)
Az az én bajom, gondoltam, hogy megváltozott a Felséges jóindulata.
Emlékezem az ÚR tetteire, visszagondolok hajdani csodáira.
Végiggondolom minden tetteted, elmélkedem dolgaidon.*

Mennyit beszél Istenről az, aki nem tapasztalja Istent a jelenben! És ez a zsoltár nagy üzenete annak az éjszakának az idején, amikor Istent nem látjuk, nem halljuk. Tudniillik, hogy ***dolgunk van Istennel az éjszakában, amikor nem tapasztaljuk őt...*** Ez lehet a szomorúság, a bánat éjszakája; az üldöztetés, a gúny éjszakája; az aggodalmak éjszakája; az összezavarodottság, a céltévesztettség éjszakája; a kételyek éjszakája... Minden olyan éjszaka, amelyek idején óriási teher nehezedik lelkünkre és rettegés fogja el a szívünk. *Istennel van dolgunk a hiánya (azaz tapasztalásának hiánya) idején.* Ebben a helyzetben pedig segítségünkre van a zsoltár. Mit tehetünk Istennel az éjszakában?

A zsoltáros imádkozik - különben nem olvashatnánk ezeket a szavakat. Ezzel egyrészt elismeri, hogy Istennel van dolga, és nem fordulhat máshoz a sötétség idején sem. Meghív, hogy hasonlóan tegyünk. De hogyan lehet imádkozni valakihez, akinek a hiánya a legvalóságosabb valóság? A válasz, és ezért lehetünk hálásak ezekért a zsoltárokért, hogy éppen úgy, ahogy a zsoltáros teszi. Hogyan szólítsuk meg azt, aki nincs jelen az érzékelésünkben? Válasz: imádkozzuk a zsoltárokat! Itt Isten kegyelmének csodálatos titka van előttünk, amely túlmutat azon, hogy a zsoltárban találunk szavakat az imádságra az éjszaka idején. A nagy titok az, hogy ezeket a szavakat maga Isten adja nekünk, éppen az, akit nem találunk. És persze mondhatod, hogy ennél nem lenne egyszerűbb, ha nem engedne be minket ebbe a sötét éjszakába, amiben a legnehezebb, hogy még őt sem halljuk. De a válaszom az, hogy egyrészt olyan világban élünk, a bűn által megtört világban, ahol kikerülhetetlen a sötétség, másrészt pedig Isten sok mindent végez el szeretetei életében ezekben az időkben, amire szükségünk van. De azonnal mellénk is áll, és - mivel a zsoltárok Isten ígéje - ő maga adja nekünk a szavakat az imádsághoz. Leírják a helyzetünket, és olyan őszintén, szabadon, bátran tárják Isten elé a sötétséget, és hiányának fájdalmát, ahogy mi nem tudnánk, vagy talán nem mernénk. Amint elkezded imádkozni a zsoltárokat az éjszaka idején, sok mindent meg fogsz tanulni. Nincs most időm kifejteni, de észre fogod venni, hogy milyen stratégiákat kínál az imádságos elmélkedés ezekben az időszakokban. A jelen kétségbeesésének megénekelésén túl megtalálod a *visszaemlékezés* ajándékát, valamint az *előretétekintés* kegyelmét. Istentől szavakat kapsz a szádba és a szívedbe, amelyek által feleleveníted azokat az időket, amikor egészen közel volt az Úr, és erőt merítesz belőle. Valamint kapsz olyan imádságokat, amikor megvallod a zsoltárossal együtt, hogy vége lesz az éjszakának, és felragyog újra a nappal. (A 42. zsoltárban mindezekkel találkozunk....)

Az éjszaka gyakran Isten hiányának az ideje. De nekünk ott is dolgunk van Istennel!!!

Isten jelenléte az éjszakában (a meditálás ideje)

(Dolgunk van Istennel az éjszakában, amikor találkozunk vele)

Hogyan van Isten jelen az éjszakában? Mit mond erről a zsoltáros imatapasztalata? Olyan helyzetek vannak előttünk, amikor a zsoltáros - feltételezés szerint, hiszen nem egyértelmű - nem alszik, azaz vagy virraszt, vagy pedig felébred. Az egyikben tudatosan vonja meg az alvást magától (egyfajta böjtként, hogy Istent keresse, Istennel legyen), a másik meg az a ritka helyzet, amikor Isten felébreszt bennünket. Ide kapcsolom azt is, amikor valaki nem tud aludni, nincs különösebb baja (mint pl. a lelki éjszaka). Felébred, és ott van egyedül, éberén éjjel. Mit tegyen, mit tehet? *Hogyan van Isten jelen az éjszakában? Mi dolgunk lehet vele?* Először általában essen pár szó az Isten előtti, Istennel való gondolkodásról (meditáció), majd pedig lássunk néhány konkrét dolgot, amit a zsoltáros megél.

Az éjszakai ébrenlét az áldás vagy a terror ideje. Csendben, sötétben, egyedül, talán mozdulatlanul vagyunk (hogy másokat ne ébresszünk fel). Vajon mi indul el ilyenkor bennünk? Mit beszélünk, hogyan gondolkodunk magukban? Mi zakatol? Valami, ami nyomaszt, terhel? Vagy éppen milyen dallam megy? Örömeinek szól bennünk? Zakatolás vagy dallam? Zaklatottság vagy harmónia? Sok-sok minden, amit nap közben elnyomunk, hárítunk, az éjszakában megjelenik. Akár álomban - gyakrabban, - akár felébredésben. A zsoltáros így imádkozik: *"URam, éjjel is gondolok nevedre, megtartom törvényedet."* Valamint: *"Éjfélkor fölkelek, hogy hálát adjak neked igazságos döntéseidért."* Azaz elmélkedik Istennel, Isten munkáján, cselekedetein, törvényén és rendjén (ami a 119. zsoltár nagy témája). Isten és az ő útmutatása munkál benne, amikor éjjel ébren van. Spurgeon így ír a zsoltárossal: *"Az éjszakai gondolatai által uralja a nappali cselekedeteit. A nappal cselekedetei gyakran éjszakai álomban öltönek testet, amint az éjszaka gondolatai termik meg a nappal tetteit."* (Charles Spurgeon, *The Treasury of David*, vol. 3. 242.)

Az éjszakai megébredés, vagy amikor nem tudunk elaludni, önmagunk megvizsgálására ad lehetőséget. Mi az, ami bennünk zajlik? *"Az éjszaka megjelenő gondolataid világossággal teltek, mert Istennel teljesek?"* (Spurgeon) Mi a valóság a lelkünkben? Világosság vagy sötétség? Zakatolás vagy dallam? A gondolataink, amint elindulnak, az ezekhez kapcsolódó érzelmeink, tükörként jelentkeznek. Nézzünk bele a valóságba! Másrészt, ezek az ébrenlétek lehetőséget adnak arra, hogy *Isten felé fordítsuk szívünket. Hogy Isten előtt beszéljük meg önmagunkkal, mi is történik az életünkben.* Lehetőség, hogy felismerjük, Istennel van dolgunk, aki vár ránk, aki jelen van. Lehetőség, hogy lelkünkben Istennel legyünk együtt, előtte, benne gondoljuk meg életünk dolgait. Textusaink alapján három féle imádságról, meditációról beszélhetünk, amelyeket a zsoltáros éjszaka élt át: amikor Isten megvizsgál; amikor Isten vezet; és amikor imádságot és éneket ad a szívünkbe.

Amikor Isten megvizsgál. A zsoltáros így imádkozik: *"Megvizsgáld szívemet, meglátogattál éjjel. Próbára tettél, nem találsz bennem álnokságot, nem jön ki ilyen a számon."* Ennek a sornak a szerepe a 17. zsoltárban, ebben az ún. egyéni panaszimádságban az, hogy a zsoltáros elmondja Istennek, hogy ártatlan. Ennek alapján kiált szabadulásért szorult helyzetében. Mi történik éjjel? A zsoltáros nehéz helyzetben van, de ez a helyzet nem az "Isten-hiány" sötétsége. Isten jelenlétének teljesen tudatában van: "meglátogattál." Isten látogatása, jelenléte azzal járt, hogy megvizsgálta őt. Megvizsgálja, megpróbálja, úgy, amint "megpróbálják", azaz megtisztítják a nemes fémet, amint kiégetik belőle a salakot. Mi történik itt?

Amikor az ember nehézségben van, jó, ha Isten előtt átgondolja az életét, dolgait. Az éjszaka csendjében, magányában egyszer csak azon kapja magát, hogy vizsgálja a szívét: Mit tettem rosszul? Mit tehettem volna másképpen? Hogyan élem az életem? Mennyiben vagyok hűséges Istenhez, a másik emberhez? Stb. És akkor egyszer csak felismered, hogy ezek nem pusztán a te gondolataid, hanem mindezekkel Isten maga beszélget veled. Ő maga vizsgál, kutat, hogy te magad vizsgálád, kutasd magadat. Nem más ez, mint az igaz önismeret útja, hiszen valójában azok vagyunk, és olyanok vagyunk, ahogy a mi teremtetők lát bennünket, ahogyan előtte állunk. Az éjszaka idején, a szorult helyzetben fellebbenhet a fátyol saját magunk előtt is, lehullnak védőmaszkjaink, és szembetaláljuk magunkat valós önmagunkkal. Uram, meglátogatnál éjjel...

Amikor Isten vezet, tanácsol. A 16. zsoltár szerzője, Dávid, így magasztalja Istent: "*Áldom az URat, mert tanácsot ad nekem, még éjszaka is figyelmeztet bensőm.*" Ebben a zsoltárban, amely az Úrban való bizalom megvallása, Isten vezetése áll előttünk. Hogyan ad tanácsot az Úr? "*Még éjszaka is figyelmeztet a bensőm*" - mondja a zsoltáros. Az imént említett próba, megvizsgálás is lehet az útja annak, ahogyan Isten vezet és tanácsol, de itt másról van szó. Azt kérdeztük korábban, hogy amikor az ember éjszaka megébred, merre indulnak el a gondolatai? Annak az embernek, akit nem vesz körül nyomorúság, akinek az élete éppen békességben zajlik, és aki Istennel jár, valószínű, hogy ilyenkor az Úr felé fordul a szíve. Lehet, hogy végiggondolsz helyzeteket, személyeket, fontos ügyeket... és közbe világosságot nyersz valamiben. Megérted, amit nem értettél; kivilágosodik, ami eddig homályos volt. Az az ember, aki Isten ígésén elmélkedik rendszeresen, azt éli meg, hogy a "bensője", a szíve (héberül: a veséje) tanítja őt, mert belülről tárul fel az isteni bölcsesség. Spurgeon így magyarázza ezt: "*A lelkünk közössége Istennel olyan benső, lelki bölcsességet terem, amely a nyugodt, csendes pillanatokban megmutatja magát.*" (The Treasury..., vol. 1.) Majd azt írja erről a belülről felfakadó bölcsességről, hogy "*a bölcs ember többet lát csukott szemmel az éjszakában, mint a bolond nyitott szemmel napközben.*" Sőt: "*Az éjszaka ideje, amit a bűnös a bűn elkövetésére használ, a csendességnek az a megszentelt órája, amelyben a hívő meghallja a mennynek, és a mennyei életnek csendes, lágy szavát önmagában.*" (Uott.) Természetesen ez a csend, a meditáció, és a vele járó bölcsesség nem korlátozódik az éjszakára, az éjszakai megébredésre, amint Isten vezetése és tanácsa sem. De fontos látnunk, hogy a zsoltáros tapasztalata az, amely sokaké ma is, hogy Isten alkalmanként az éjszaka csendjében tanít és vezet.

Amikor Isten imádságot, éneket ad. A 42. zsoltárban a zsoltáros egy mondatban visszaemlékezik (hiszen az imádság idején Istentől távol érzi magát): "*Nappal szeretetét rendeli mellém, éjjel éneket ad számba az ÚR; imádságot életem Istenéhez.*" A 77. zsoltár szerzője pedig így imádkozott: "*Eszembe jutnak énekeim éjjelente...*" Isten éjjel imádságot és éneket ad a szívünkbe, a szánkba. Ez az öröm, a túlcserélő hála, az Úr nagy szeretetén való elmélkedés ideje az éjszakában. Van, hogy megébredsz, nem tudod miért, és nincs más dolgod, mint hálát adni az Úrnak, és dicsérni őt. Nem olvasod az éneket, a szíved dalol. Nem hallgatod, nem mondod ki, belül zeng. Ez fakad fel a szívedből. Tedd szabadon, tegyük bátran. Vannak, akik nem alszanak jól, és órákat töltenek ébren. Nincs semmi baj, de felébredsz, és ott a kérdés, hogy most mit kezdjek magammal. Kezdj el imádkozni, kezdj el emberekért közbenjárni. Ahogy hozza Isten eléd a szeretteidet (idős testvérek: imádkozzatok a családotokért!), gyülekezeti testvéreidet, munkatársaidat, kezdj el értük közbenjárni. Van, hogy az Úr ezért ébreszt fel. Az éjszaka éneket, imádságot ad a szívedbe, te pedig énekelj és imádkozz! És ha belealszol - annál jobb! Akkor elvégezted, amire hívt, és itt a béke ideje.

Isten munkája az éjszakában (a békesség ideje)

(Nincs dolgunk Istennel az éjszakában - amikor mi pihenünk és ő végzi dolgát)

Végezetül két olyan zsoltár áll előttünk, amelyek a nyugodt és békességes alvásról szólnak - miközben Isten végzi a maga munkáját. Hadd hangsúlyozzam újra, hogy bár ma az éjszakai megébredésekről, az elalvás nehézségéről, a virrasztásról esett szó, ezek a virrasztások egészséges esetben időszakosak és rövid ideig tartanak. A 4. zsoltárban Dávid a következőt fogalmazza meg, mint a békességes alvás titkát: *"Nagyobb örömet adsz szívembe azokénál, akiknek bőven van búzájuk és boruk. Békében fekszem le, és el is alszom, mert csak te adod meg, URam, hogy biztonságban élhessek!"* Azt vallja meg, hogy legfőbb öröme Istenben van, nem a vagyonban, és ez az öröm békességet teremt a szívében. Békében fekszem le, és el is alszom... Ez azonban nem magától értetődő - hiszen ez a zsoltár is panaszének, amely szorult helyzetben születik. De Dávid elmélkedett Isten előtt az éjszakában: *"Ha felindultok is, ne vétkezzetek! Gondolkozzatok el fekvőhelyeteken, és csillapodjatok le!"* Nyilvánvalóan ő ezt tette, és így jutott el oda, hogy megvallotta, mi szíve igazi öröme, hogyan ad neki az Úrban való bizalom békességet.

Hasonlóan gondolkodik a 127. zsoltár szerzője: *"Hiába keltek korán, és feküsztek későn: fáradtsággal szerzett kenyeret esztek. De akit az ÚR szeret, annak álmában is ad eleget."* Dolgozni kell, de önmagunk túlhajtása nem terem áldott életet, csak megerősíti, hogy mennyire hiábavaló, fáradtságos a munka, és mennyire gyümölcstelen tud lenni. De a zsoltáros azt is tudja, hogy amíg ő alszik, Isten akkor is cselekszik. Örködik a világ felett, kézben tartja mindazt, amit ő nem tud kézben tartani, gondja van mindarra, amit mi nem tudunk biztosítani. Álomban is ad eleget... Ez a két imádság annak megerősítése számunkra, hogy az éjszaka, ami lehet az bánat és Isten-hiány ideje éppen úgy, mint a meditálás ideje, végső soron Isten hatalmában van. Az éjszaka az az idő, amikor elengedjük mindazt, amit kézben tudunk tartani napközben, amikor nem irányítjuk a folyamatokat, amikor - ha tetszik, ha nem - valami nagyobbra bízunk magunkat. Az éjszaka megvizsgál, mert kiderül, hogy ez a bizalom mennyire élő az életünkben. Bizalommal fekszünk le, vagy zakatol a szívünk és a fejünk? Honnan vehetjük e teljes és mély bizalmat? Honnan tudjuk, hogy egyszer meg fog jelenni az Úr az ő hiányának sötétségében, mi az, ami betöltheti szívünket éjjel hálával és énekekkel?

Befejezésül térjünk vissza a zsoltáros által használt képre: *kezem éjjel is kitérom feléje lankadatlanul...* A kitért kéz Isten felé az éjszaka várakozó ember keze. Emlékeztessen ez bennünket most Jézus erőszakkal kitért kezeire, szögekkel a keresztre feszített karjaira. Menny és föld felé kitért kezekkel függ a fán. Ő is imádkozhatta a kereszten: *"Nyomorúságom idején az Úrhoz folyamodom, kezem éjjel is kitérom feléje lankadatlanul, de lelkem nem tud megvigasztalódni. Istenre gondolok, és csak sóhajtozom, róla elmélkedem, és elcsügged a lelkem."* Eljött az éjszaka - nappal, három órakor - elsötétült az éj. Az éjszaka, az imádkozó Jézus, és a nem válaszoló Isten. Hogyan lehetséges ez? Isten nem válaszol a *saját Fiának?* - Tudjuk, mi a válasz. Azért nem válaszol a kifeszített kezű Fiúnak, hogy amikor felénk fordul, az Atya karjai mindig kitérve legyenek irántunk. Azért utasítja el a Fiút a nyomorúság idején, hogy bennünket magához öleljen éjszakánk idején. Azért hagyja a Fiút szenvedni, sőt, adja a Fiút a halára, hogy mi minden körülmények között tudjuk, ő fizetett a bűneinkért, és ezért bennünket semmi el nem választhat az Atya szeretetétől. Ez a reménységünk az éjszakában, amint ez az énekünk az éjnek idején. AMEN!